

Arbeidsdeling og forankring – Den kulturelle skolesekken i to sektorer

Dette notatet er utarbeidet av Kunnskapsdepartementet og sekretariatet for Den kulturelle skolesekken i samarbeid. Styringsgruppen for Den kulturelle skolesekken, bestående av statssekretær Lisbet Rugtvedt (KD) og statssekretær Halvard Ingebrigtsen (KKD), sluttet seg til notatet i sitt møte 24. juni 2008. Notatet er å betrakte som et styringsnotat.

Bakgrunn

St.meld. nr. 8 (2007-2008) *Kulturell skolesekk for framtida* stadfester at både kulturpolitiske og skolepolitiske mål skal ligge til grunn for ordningen. *Skapende læring*, Strategiplan for kunst og kultur i opplæringen 2007-2010, omhandler også Den kulturelle skolesekken, og flere av tiltakene i planen er knyttet til denne ordningen.

Punkt. 3.2 i stortingsmeldingen redegjør for samarbeidet og arbeidsdelingen mellom kultur- og opplæringssektoren. Her presiseres behovet for en felles forståelse av målene med Den kulturelle skolesekken i de to sektorene, samtidig som det pekes på at arbeidsdelingen mellom sektorene må tydeliggjøres og forankres. Det må gis entydige signaler utad om hvilke ansvarsområder de forskjellige aktørene har, og samarbeidstiltakene må konkretiseres.

Arbeidsdelingen må være hensiktsmessig og ta hensyn til den kompetansen som finnes i sektorene og sektorenes øvrige oppgaver. Samtidig må man sikre at arbeidsdelingen bidrar til å styrke samarbeidet mellom sektorene.

Felles oppgaver

Stortingsmeldingen fastslår at det i videreutviklingen av ordningen må dannes en felles forståelse i begge sektorene om at kunst- og kulturopplevelser kan være et viktig supplement til den ordinære undervisningen og ses i sammenheng med skolens øvrige virksomhet. (punkt 3.2.).

Stortingsmeldingen presiserer at det som ett ledd i det arbeidet med å styrke koordineringen mellom kultur- og opplæringssektoren skal vurderes hvilke oppgaver Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen (KKS) skal ha i forbindelse med Den kulturelle skolesekken. KKS vil kunne få en viktig rolle i forankringen av Den kulturelle skolesekken i opplæringssektoren og vil være KDs viktigste samarbeidsinstans i dette arbeidet.

Stortingsmeldingen omhandler KKS og samarbeid mellom sekretariatet og KKS slik:

- Avklare rollene (punkt 5.2.2)
- Styrke, utvikle og formalisere nettverkene og de nasjonale møteplassene i Den kulturelle skolesekken (punkt 6.2)
- Strategi for kompetanseutvikling (punkt 6.3)
- Strategi for forskning og evaluering (punkt 6.4)

- System for informasjon, planlegging og logistikk (punkt 6.5)

Strategiplanen har følgende tiltak som særlig er relevant for samarbeidet:

- Tiltak 9: Arbeidet med Den kulturelle skolesekken skal inngå i skolens faglige virksomhet og bidra til å realisere skolens læringsmål
- Tiltak 10: Videreutvikling av Den kulturelle skolesekken, mht. tilgjengelighet og egenaktivitet, kulturelt mangfold og rapportering om inkluderende tiltak

Og delvis også:

- Tiltak 11: Samarbeid med universitetsmuseene om Den kulturelle skolesekken og
- Tiltak 12: Utvide Den kulturelle skolesekken til å omfatte også elever i videregående opplæring.

Avklaring av rollene

Stortingsmeldingen fastslår i punkt 2.5 at kultursektoren skal legge til rette for et godt og profesjonelt innhold i Den kulturelle skolesekken. Kultursektoren må i dette arbeidet utvise lydhørhet for skolens egenart og læreplanene som ligger til grunn for skolens arbeid. Opplæringssektoren skal legge til rette for kunstopplevelser i skolen, sette av tid til for- og etterarbeid og tilpasse tema og fag. I punkt 3.2 konkluderer meldingen med at det er fullt mulig å etablere en praktisk arbeidsdeling mellom sektorene, og samtidig ha en felles forståelse av målene.

Sekretariatet vil ha det daglige operative arbeidet på sentralt nivå i Den kulturelle skolesekken. Det omfatter forvaltning av spillemidlene, arbeidet med rapporter, statistikk og analyser, og koordinere arbeidet på et overordnet plan. Sekretariatet skal utvikle infrastruktur, gode nettverk og møteplasser, drive informasjonsarbeid og hente inn rapporter og statistikk.

Kunst- og kultursenterets oppgaver er definert i den strategiske planen. Av tiltak som er relevant for Den kulturelle skolesekken er følgende: KKS skal opprette en digital ressursbase, som kan medvirke til å utvikle kunnskap og bevissthet om kunst og kultur, styrke koordineringen mellom kultursektoren og opplæringssektoren (tiltak 4), sørge for at arbeidet med Den kulturelle skolesekken inngår i skolens faglige virksomhet og bidrar til å realisere skolens læringsmål (tiltak 9), og være med å videreutvikle Den kulturelle skolesekken mht. varierte formidlingsformer, tilgjengelighet og kulturelt mangfold (tiltak 10)

På bakgrunn av oppgavene som er lagt til sekretariatet og senteret, er det naturlig at det samarbeides om å utvikle/videreutvikle gode nettverk og møteplasser og drive informasjonsarbeid. Det vil også være en viktig oppgave for begge å styrke koordineringen av kultur- og opplæringssektoren.

Opplæringssektoren

Den viktigste oppgaven for opplæringssektoren vil være å sørge for at arbeidet med Den kulturelle skolesekken inngår i skolens faglige virksomhet og bidrar til å realisere skolens læringsmål. Det er forankret i strategiplanen, og det er omtalt i stortingsmeldingen.

I punkt 2.5 er disse oppgavene til en viss grad konkretisert. Det står ”Opplæringssektoren skal leggje til rette for kunstopplevingar i skulen, setje av tid til føre- og etterarbeid og tilpasse tema og fag. Det skal vere høve til å gje systematisk tilbakemelding frå skulen og elevane etter kvart tilbod eller prosjekt.”

Kultursektoren

Det er kultursektoren som har ansvar for å produsere tilbud i Den kulturelle skolesekken, slår stortingsmeldingen fast i punkt 3.2. Kultursektoren må være lydhør for egenarten i skolen, og den må ta ansvar for at innholdet i kulturtilbudene er kjent for skolen. (punkt 3.2)

Og vidare:

”Ei viktig oppgåve vil vere å syte for å involvere opplæringssektoren sterkare i å planleggje, utvikle og gjennomføre ordninga på lokalt og regionalt nivå. ”

Fylkeskommunenes kulturetater er gitt et særlig ansvar for forvaltning av midlene, oppfølging av satsingen, samarbeid med fylkesmannen, og samarbeid og utvikling i kommunene.

Samarbeid og arbeidsdeling

Punkt 3.2 i stortingsmeldingen omtaler samarbeidet og arbeidsdelingen mellom de to sektorene. Her heter det blant annet:

- Den kulturelle skolesekken skal være en del av skolens arbeid med kunst og kultur, men skal ikke omfatte alt av kulturaktiviteter i skolehverdagen.
- skal ikke erstatte de estetiske fagene eller andre fag, men komme i tillegg
- lærere har en særlig kompetanse i faglig pedagogikk, mens kunstnere og kulturarbeidere har en særlig kompetanse i å presentere sine produkter og områder. Det er viktig at det legges til rette for et godt samarbeid mellom disse aktørene.
- Det er skolens og lærernes hovedansvar at Den kulturelle skolesekken inngår i og blir tilpasset skolens planer. DKS-tilbyderne må sørge for å gi skolene god informasjon om tilbudene og slik bidra til at disse kan settes i sammenheng med skolens virksomhet.
- I utdanningssektoren er det viktig at det settes av tid til planlegging i god tid før gjennomføring. Dette involverer også planlegging av pedagogisk arbeid i for- og etterkant.
- Samarbeidet med skoleledelsen og læreren er svært viktig for at Den kulturelle skolesekken skal fungere i samsvar med målene.
- Det er avgjørende at skolen er positiv til å implementere Den kulturelle skolesekken på en aktiv og inkluderende måte og at kultursektoren tar hensyn til skolens egenart og virksomhet.

På statlig nivå bør det komme tydelige signaler fra både Kunnskapsdepartementet og Kultur- og kirke departementet om at satsingen på Den kulturelle skolesekken er et viktig satsingsområde som skal bidra til at elevene får gjøre seg kjent med kunst og kultur og at dette skal bidra til elevens faglige utvikling.

Samarbeidstiltak

På statlig nivå

På statlig nivå bør sekretariatet og kunst- og kultursenteret samarbeide i planlegging og utvikling av enkelte områder i Den kulturelle skolesekken. Begge sektorer bør involveres i arbeidet med å

- styrke, utvikle og formalisere nettverkene og de nasjonale møteplassene i Den kulturelle skolesekken (punkt 6.2 i Stortingsmeldingen)
- utarbeide en plan for kompetanseutvikling, både for kunstnere og for lærere (punkt 6.3)
- utvikle en strategi for forskning og evaluering (punkt 6.4)
- utvikle og samordne system for informasjon, planlegging og logistikk (punkt 6.5)

På regionalt nivå

Stortingsmeldingen påpeker at i den videre utviklingen av Den kulturelle skolesekken må legges til rette for et systematisk og forpliktende samarbeid mellom den kulturansvarlige avdelingen i fylkeskommunen og utdanningsavdelingen hos fylkesmannen. Dette bør ideelt sett inngå som et punkt i de planene fylkeskommunene utarbeider.

Samarbeidet bør både omfatte overordnede strategier for arbeidet med kunst og kultur i skolen, og konkrete satsinger for eksempel knyttet til kompetansehevede tiltak i de to sektorene. I samarbeidet må den kunstneriske dimensjonen i Den kulturelle skolesekken sikres, samtidig som det tas hensyn til at Den kulturelle skolesekken er et tiltak for eleven i skolen. Representanter fra begge sektorer bør være involvert i arbeidet med innholdet i Den kulturelle skolesekken.

På kommunalt nivå

Også i kommunen er det viktig at det etableres samarbeid mellom kultursektoren og utdanningssektoren. Det kan bidra til at kulturressursene lokalt utnyttes optimalt. Stortingsmeldingen framholder at kommunen, som skoleeier, er ansvarlig for å sikre at arbeidet med Den kulturelle skolesekken er integrert i skolens virksomhet. Det bør nyttes til arbeidet med strategiplanen for kunst og kultur i opplæringen.

Kulturskolen kan gjennom pedagogisk rettleiding og arbeid bidra til at Den kulturelle skolesekken blir utnyttet aktivt i undervisningen. Slik kan kulturskolen bidra til å sikre en kobling og et samarbeid mellom kunst- og kultursektoren og skolesektoren lokalt.

Konklusjon

Samarbeidet på statlig nivå styrkes og videreføres slik det er beskrevet i dette dokumentet.

Begge departementene presiserer viktigheten av et tverrsektorielt samarbeid i sin kommunikasjon med sine respektive sektorer.

KKS og sekretariatet tar opp tverrsektorielt samarbeid og utfordringer knyttet til dette i sitt nettverksarbeid knyttet mot regionale og lokale aktører.